

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: Chelsea 3-3878

NO. 149. — ŠTEV. 149.

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870

NEW YORK, SATURDAY, JUNE 25, 1932. — SOBOTA, 25. JUNIJA 1932.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

VOLUME XXXX. — LETNIK XXXX.

PRETNJE NEMŠKIH NARODNIH SOCIJALISTOV

V BORBI PROTI KOMUNISTOM SE HOČEJO HITLERJEVI PRISTAŠI POLASTITI POLICIJSKE SILE

V Moabitu je prišlo do resnih spopadov. — Vsa berlinska policija je bila mobilizirana. — Komunisti so zgradili ulice. — V glavnem stanu narodnih socialistov je bil izdan proglaš, v katerem je rečeno, da se je "približala ura". — Hitler zahteva proglasitev vojnega stanja po vsej Nemčiji.

BERLIN, Nemčija, 24. junija. — V četrtek je prišlo v Moabitu, kjer je že nekaj dni vrelo med prebivalstvom, da živahnih nemirov. Po raznih ulicah so se zbrale skupine, katere je policija razgnala. — Opoldne je pri nekem velikem zborovnju prišlo tako daleč, da je bila poklicana nadomestna policija.

Komunisti so skušali zaustaviti prodiranje policijskih avtomobilov s tem, da so zgradili ulice s kamenjem in deskami.

Ko so prišli policijski avtomobili, jih je ljudstvo obmetavalo s kamenjem. Nekega policista je kamen zelo nevarno zadel.

Policisti so s svojimi gumijevimi palicami in revolverji kmalu napravili red.

Nemiri se nadaljujejo, in policijska sila je vedno pripravljena na vse okolščine.

BERLIN, Nemčija, 24. junija. — Narodni socialisti (fašisti) so danes zapretili, da se bodo polasti policijske oblasti, če ne bo novena vlada napravila konec nemirov, ki se že skoro štirinajst dni vrše po vseh večjih nemških mestih. — Zadnjeden je bilo usmrčenih v nemirih deset oseb.

V berlinski Športni palači se je vršilo veliko zborovanje, na katerem je Joseph Goebels, ki je eden fašističnih voditeljev, napadal vlade južnih držav, ker ne dovolje fašistom nositi uniform, dasi je novi kancler von Papen tozadovno prepoved takoj ob svojem nastopu preklical.

— Tem južnonemškim marsikstičnim in separatističnim kanaljam, — je vzkliknil Goebels, — bi morali dati pet minut časa za premislek, nato pa poslati armado proti njim.

— Ako ne bo vlada napravila miru, bomo mi dali povelje za izpraznenje ulic.

Clan državnega zbora, Edmund Heines, je rekel v Breslau:

— Če nas policija ne bo podpirala, jo bomo poslali k vragu. Najkasneje po preteku enega meseca bomo mi izvrševali policijsko oblast.

Po nemirih, ki so se završili v četrtek v Berlinu, je zavladal zopet mir.

MONAKOVO, Nemčija, 24. junija. — V tukajšnjem narodno-socijalističnem glavnem stanu je zahteval fašistični vodja Adolf Hitler, naj proglaši vlada vojno pravo po vsej Nemčiji, češ, da bo mogoče edinole na ta način končati politične spopade, ki so imeli dosedaj še vedno krvave posledice.

— Komuniste je treba popolnoma zatreti, — je pretil. — V policijski službi ne sme biti nobenega socialisti ali pristaša centruma. Ura se je približala. Kazalec kaže pet minut do dvanajstih.

STUTTGART, Nemčija, 23. junija. — Ko so se pojavili narodni socialisti v uniformah, so zapustili komunisti, člani centruma in socialisti deželno zbornico. Pozneje so se vrnili ter stavili predlog, naj ima predsednik pravico zapoditi vsakega uniformiranega člana iz dvorane.

Ko je bila seja začasno odgodena, so začeli narodni socialisti strahovito razgrajati.

Upor siamske armade in mornarice

DELAVCI SO POSVARILI KONGRES

Senatne debate zavlačujejo pomožni načrt. Ljudje bodo prisiljeni poslužiti se skrajnih sredstev.

Washington, D. C., 24. junija. Federatin Labor je postavljal kongres zelo ostro svarilo, da bodo možje in žene prisiljene poseti po najnižjem sredstvu, da si preskrbijo hrano za sebe in svoje družine ako vlada ne bo storila hitrih korakov za pomoč revnim.

V svojem pismu pravi Federal, da ljudje ne umorajo molče po milijonih v deželi, kjer je preobilica potrebnih živil. Vlada koraka nasproti populemu gospodarskemu razpadu in mora nekaj ukreniti, da to prepreči.

Izjava tudi pravi, da bo prihodnje leto, ako bo brezposelnost napredovala, kot do sedaj, 13 milijonov ljudi brez dela.

To svarilo je prišlo na kongres, ko je senatna zbornica že drugi dan razpravljala o predlogu senatorja Wagnerja za pomoč brezposelnim. Navzlie zahtevi predsednika Hooverja senat ni privabil 500 milijonov dolarjev za javna dela.

POVODENJ V MEHIKI

V mestu Colima je utočilo nad sto oseb. — Mesto Cuyutlan je v razvalinah. — Poziv na Rdeči križ.

Colima, Mehika, 24. junija. — Governer države Colima Saucedo se je obrnil z nujno prošnjo na Redkih Kriz za državo Colima, katero je pretekel noč zadebla velika povodenj, v kateri je izgubilo življenje najmanj sto oseb. Stilo ranjenih seže v tisoče. Najbolj je prizadet obrežno mesto Cuyutlan, od koder je pribeljal v Colimo nad dva tisoč prebivalcev, ki so prejšnjo noč skupno z governerjem Saucedo prebili na prostem.

Povodenj je sledila močnemu potresu pod katerim trije dežela že celo mesec. Veliko število utočenih je pričekati dejstvu, da so prebivalci po potresu zatekli morsko obrežje. Morski valovi so se razili na obrežje v razdalji 18 milij. Skoro celo mesto Colima je v razvalinah, samo največja trgovska poslopja so prenesla potres in povodenj.

Governer pravi v svoji prošnji na Redkih Kriz da njegova država ne potrebuje denarne pomoči, pač pa v prvi vrsti živež in obleko, zdravila in šotore itd. Ako ne pride takojšnja pomoč, bo prišla nad državo Colima kuga, lakota in umiranje v velikem obsegu. Vlada je storila vse, da ublaži žalostni položaj prebivalstva, toda celo država je v velikanski prestolnici.

— V mehiško glavno mesto so prišle prve pošiljatve živeža in zdravil. Vladi upa, da bo s svojo pomočjo odvrnila kugo in lakoto. Vojači so vzeli s seboj toliko begun-

VETERANOM SE NIČ NE MUDI

"Vseeno je, ako umremo gladu tukaj, ali pa doma." — Policia ne more ničesar doseči proti veteranom.

Washington D. C., 24. junija. Washingtonska policija je prišla na mrtvo točko v svojem postopanju z veteranimi. Mestne oblasti si na vse načine prizadevajo, da bi nagovorile veterane, da odidejo iz glavnega mesta.

Policijski komisar general Pelham D. Glassford je osebno prisilil veterane, da zapustijo Washington. Opozoril jih je, da bodo moralni državna poslopja v kratkem izprazniti in jim je povedal v obraz, da bodo stradali, ako vztrajajo pri tem, da ostanejo v mestu.

Očital jim je tudi mnoge pritožbe, da bi vši vojaki prosačenjo po hišah. Proti temu prosačenju so se pritožili trgovci in privatne osebe. Rekel je tudi, da so veterani v nekaterih trgovinah, ne da bi bili vprašali ali prosili, kar vzeli razna živila.

Z odgovorom, ki mu ga je dal veteranj, W. W. Waters, Glassford ni bil prav nič zadovoljen. Waters mu je odgovoril: — Tukaj ostanemo, dokler ne pogremo gladu, ali pa dobimo bonus. Vseeno nam je, ako umrjemo gladu tukaj, ali pa doma.

Niti policija, niti voditelji veteranov ne morejo navesti načinega števila veteranov, ki so še ostali v Washingtonu. Cenijo pa jih na okoli 19.000.

VELIKANSKA ŠČUKA

Upper Chateaugay, N. Y., 24. junija. — Ribski paznik Jack Davis je vzel do sedaj že največjo ščuko, ki je kdaj bila vjetra v Jezeru Chateaugay. Ko je dolgem naporu izvlekel veliko ribo iz vode, je dognal, da tehta 21 funtov.

AVSTRIJA VSTAVILA VSA PLĀČILA

Lausanne, Švica, 24. junija. — Avstrijski kanceler Engelbert Dollfuss je naznanil, da je avstrijska vlada vstavila vsa obrestna plāčila tujih dolgov in splah vsa plāčila v trgovini s tujimi državami.

ROJSTNI DAN WALESKEGA PRINCA

London, Anglija, 23. junija. — Vojvoda Cornwalski, čevar našlov izhaja iz leta 1337 in ki mu prinaša letno nad \$200.000, je obhajal svoj 38. rojstni dan kot prino waleski in angleški prestolonaslednik.

Princ Albert Edward je obhajal svoj rojstni dan zelo skromno; igral je golf in je bil zvezčer v drugem 55 let, da se zopet naroča.

Evan Claire, Wis., 24. junija. — Peter Stouff, star 81 let in njegov brat Theodore, star 78 let, ki se že nista videla in niti slišala drugačno, so se zopet naroča.

Pred 65 leti sta oba prišla v Wisconsin, toda Theodore je odšel kmalu v Ohio in potem v Illinois.

NEMŠKO BRODOVJE V GDANSKU

Nemška bojna ladja je prišla v pristanišče. Za njo pa dve križarki. Ljudstvo je brodovje z navdušenjem pozdravilo.

Berlin, Nemčija, 24. junija. — Nemška mornarica je demonstrirala proti Poljski, ko je bojna ladja "Schlesien", ki je stara 25 let,

ponosno plula v pristanišču svobodnega mesta Gdansk in kateri ste sledili kve križarki. Na tisoče prebivalcev je klicalo "Hoch!" za svojo izgubljeno domovino in godba je igrala "Deutschland ueber alles!"

Uradno se ta obisk označuje kot uslužben obisk svobodnega mesta, ki je bilo postavljen v versaljski pogodbi, da je dobila Poljska svoje pristanišče. V diplomatičnih krogih pa se ta domenstracija smatra za opomin Poljski, da naj ne skuša polasti se Gdanska in vzhodnih nemških pokrajin s kakim nenadnim vpadom, kakor je poljski general Zeigler leta 1920 vzel Vilno Litvinsko. Vsak tak poskus bo Nemčija branila z vso svojo oboroženo silo.

Tak je bil namen obiska nemške bojne ladje in poljske oblasti so nasprotovale do zadnjega temu obisku, češ, da v tem času ne bi to bilo primerno. Toda ladja je samo malo prej naznana mestnemu svetu in je nato prišla v pristanišče.

Dasiravno proti običajni navadi, ob prihodu ni bilo nobenega poljskega uradnika, da bi pozdravil nemške častnike in poljski zastopnik v mestu je malo odpotoval iz Gdanska.

HAUSNER SE JE VRNIL

Miami, Florida, 24. junija. — Stanley Felix Hausner, ki je sedaj plaval s svojim aeroplonom po Atlantiku, predno ga je rešil angleški tovorni parnik "Ciree Shell" 600 milj od portugalske obale, ki je srečno prišel zopet v Združenih državah.

Hausner bo kakemu listu pridal svoj dnevnik, katerega je prišel skozi osem dni, ko je s svojim aeroplonom plaval po morju. Poleg tega pa bo tudi popisal svoj prvi polet, da zaslubi toliko držav, da bo mogel poskusiti še enkrat nov polet iz Združenih držav na Poljsko.

Hausner in njegova žena sta bila gosti na banketu, katerega je Haunerju v počast priredilo mesto Miami. Iz Miami se obsta z aeroplonom odpeljala na svoj dom v Newark, N. J.

SVIDENJE PO 55 LETIH

Evan Claire, Wis., 24. junija. — Peter Stouff, star 81 let in njegov brat Theodore, star 78 let, ki se že nista videla in niti slišala drugačno, so se zopet naroča.

Pred 65 leti sta oba prišla v Wisconsin, toda Theodore je odšel kmalu v Ohio in potem v Illinois.

Obenem pa je bila zvišana tudi cena od 10 na 15 centov za fute v Torgsins trgovinah, ki sprejemajo za plačilo samo tuji denar.

UPORNIKI SO ZAPRLI KRALJA IN ZAHTEVAJO USTAVNO VLADO

WASHINGTON, D. C., 24. junija. — Ameriški poslanik je sporočil iz Bangkoka državnemu departmantu, da sta se v Siamu uprli armada in mornarica. Vstaši so zaprli vse člane kraljeve družine, notranjega ministra in policijskega načelnika.

Poslanik poroča, da namerava uporniki ustanoviti konstitucionalno vlado. Ako bo kralj s tem zadovoljen, ji bo lahko načeloval, če pa ne bo zadovoljen, se zaenkrat še ne ve, kaj se bo zgodilo z njim.

V Siamu vladajo že več let zelo žalostne gospodarske razmere. Dne 25. aprila je prišlo na tisoče in tisoče kmetov prosi, naj jama da vlada posojo. Njihova prošnja pa ni bila uslušana.

V namenu, da spravi proračun v ravnomenske razmere, je naložila vlada kmetom silno visoke davke, kar je seveda še povečalo nezadovoljstvo v deželi.

Berlin, Nemčija, 24. junija. — Nemška letalka Marga v. Etzendorf je brzojavila iz Bangkoka, da se je siamska armada uprla ter da vlada posojo. Njihova prošnja pa ni bila uslušana.

Kitajska vlada je že več let zelo žalostne gospodarske razmere. Dne 25. aprila je prišlo na tisoče in tisoče kmetov prosi, naj jama da vlada posojo. Njihova prošnja pa ni bila uslušana.

Kitajska je proti priznaju mandžurske države. Ako Japonska prizna novo državo, bo prišlo do velikih sporov.

Geneva, Švica, 24. junija. — Kitajska vlada je Ligo narodov v obliki svaril sporočila, da bo japonsko priznjanje nove mandžurske države kršilo delo Lyttonove komisije in povzročilo velik spor na Daljnem Izoku. Po naročilu kitajskoga zunanjega ministra Lo We Kao je kitajski zastopnik pri Ligi narodov pozivjal Ligo narodov, da vpliva na Japonsko, da ne prizna nove mandžurske države.

Liga narodov bo na svojem prvem zborovanju vzela v pretrju počnjo Kitajske.

Komisija Lige narodov, ki je pod vodstvom lorda Lyttona preisk

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
& Corporation

Frank Sakmar, President

E. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Na celo leto velja list za Ameriko, Za New York za celo leto	\$7.00
Na Kanado	\$6.00
Za pol leta	\$3.50
Na Kanado	\$3.00
Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Na četr leta	\$1.50
Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan in vsemed nedelj in praznikov.

Dopis bres podpisana in osebnosti se ne pribujejo. Denar naj se blagovoli podljati po Money Order. Pri spremembah kraja naravnika, prosimo, "se nam tudi prejemanje bivališča nasnam, da hitreje najde mo našnove.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.

Telephone: Chelsea 3-3878

BONUS

Vojnih veteranov, ki so se utaborili v Washingtonu v namenu, da izvedejo pritisk na kongresnike, se ne sme pre strogo soditi.

Med njimi je dosti nezaposlenih, katere so speljali brezsrčni politiki z raznimi oblubljenimi na led.

Veterani so priomajli v Washington, pa so bili briti do razočaranja.

Senat je gladko zavrnal njihovo zahtevo, naj se jim izplača bonus. Sedaj naj se zahvalijo za svoje razočaranje omenjenim politikom in lobbyistom Ameriške Legije.

Ako bi bila njihova demonstracija uspešna, bi slišnih demonstracij in napadov na zvezno blagajno ne bilo v bližnji bodočnosti ne konca ne kraja.

Propaganda za takojšnje izplačilo bonusa, ki bo dozorel šele leta 1945, se bo brez dvoma obnovila in poostriila v decemberskem zasedanju kongresa.

Izplačilo bonusa bi bilo omogočeno le potom nevarnih inflacijskih odredb, ki bi strahovito obremenile sedanjo in bodočo generacijo davkoplăčevalcev.

Ugotoviti je tudi treba, da dosti veteranov ne potrebuje zvezne pomoči in bi se dal njihov delež uporabiti v druge, potrebnejše svrhe.

Dasi ne bodo kongresniki po volitvah tako radodarni kot so sedaj, bi bilo treba pravočasno uvesti protiagitacijo ter pojasniti kongresu, da imajo nekaj pravie tudi oni državljanji, ki se niso udeležili svetovne vojne.

Newyorška trgovska zbornica je že pozvala predsednika in druge ugledne može v Washingtonu, naj se revi-dira program za pomoč veteranom. Potom primerne revizije bi se dalo preštediti štiristo milijonov dolarjev.

Zbornica opozarja javnost na dejstvo, da narod ni dolžan plačevati vojakom odškodnine po končani vojaški službi. Njegova dolžnost je skrneti le za vojne pohabljenje ter za družine oziroma sorodnike onih, ki so padli v vojni.

Cetrtino vseh zveznih izdatkov tvori podpora, ki je namenjena veteranom. Tozadnevi izdatki Nemčije, Francije, Italije, Velike Britanije in Kanade so manjši nego so naši, dasi so te dežele mobilizirale nad 34 milijonov mož, Amerika pa le nekaj nad štiri milijone.

Nesreča pri selitvi

Te dni se je zgodila huda nesreča v Luščki vasi pri Poljčanah. Posestnik Rume je seil novega gospodarja Škrabliku iz Loč v Luščko vas. Blizu doma je hotel Rume med vožnjo na sprednjem koncu voza nekaj pritrdirti

in je zato stopil na voz. Zapletel pa se je pri tem med verigo, in padel pod težki voz, ki mu je šel z zadnjimi kolesi preko prsi in trebuha. Stanje ponesrečenca je bilo kritično vendar se je že nekoliko izboljšalo.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO ZANE-SLJIVO IN TOČNO KAKOR VAM POKAŽE NA-STOPNI SEZNAM

V JUGOSLAVIJO	V ITALIJO
Din 200	Lir. 100
\$ 4.00	\$ 5.90
Din 300	Lir. 200
\$ 5.90	\$ 11.50
Din 400	Lir. 300
\$ 7.80	\$ 16.80
Din 500	Lir. 400
\$ 9.50	\$ 22.00
Din 1000	Lir. 500
\$ 18.50	\$ 27.00
Din 5000	Lir. 1000
\$ 91.50	\$ 53.25

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodal v dinarjih ali lirah dovoljujemo še bolje pogope.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARIJH

Za izplačilo \$ 5.00 morate poslati	\$ 5.70
" " \$ 10.00 " "	\$ 10.80
" " \$ 15.00 " "	\$ 15.90
" " \$ 20.00 " "	\$ 21.00
" " \$ 40.00 " "	\$ 41.10
" " \$ 50.00 " "	\$ 51.30

Prejemnik dobil v starom kraju izplačilo v dolarih.

Nujna nakazila izvršujemo po CABLE LETTER za pristojno \$1.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Dopisi.

Forest City, Pa.

Tukaj je dne 15. junija po par mesečni bolezni v starosti šest in šestdeset let umrla Mary Černe Dežman. Zapušča štiri sinove in tri hčere.

Prvi mož ji je umrl pred šest in dvajsetimi leti, drugi pa pred enim letom in pot.

Pokojna naj počiva v miru, pri zadetim pa naše sožalje!

Poročvalec.

Johnstown, Pa.

Kakor vsako leto tako bo tudi letos priredila na Slovenska Moxham Godba svojo običajno letno prireditve. Letos bo obhajala svojo 20-letnico in sicer na dan 4. julija. Na zabavo vabimo vse jugoslovanske rojake in rojakinje iz okolice. Udeležite se v velikem številu, da takoj pomagata gojici. Prireditve bo v Slovenskem Delu Domu na Moxhamu.

Radi slabih razmer bo vstopnila samo 25c. Začetek programa bo ob 2. uri popoldne.

Na vzporednu bodo razne zanimive točke. Sodelovale bodo tudi druge godbe. Seveda bo pripravljenega tudi dovoli prigrizka in pijače.

Zatoraj pa vsi na slavnost 20. letnice naše Godbe dne 4. julija!

Za Slovensko Moxham Godbo:

Mihael Krofina.

Chicago, Ill.

Republikska konvencija, ki se je zbrala zadnji teden, je minula. Delegatje so zopet nominirali predsednika Hooverja za jesenske volitve. V velikem Stadionu, kjer so se zbrali delegatje iz cele države, se je zbrala tudi ogromna množica ljudi, ki so napeto poslušali govorilce, kako in kaj bodo ukrenili v prid delavstvu in kako se bodo izrazili za odpriavo prohibicije, pa ni bilo ne enega ne drugega.

Govorili in povdarijali so svojo staro pesem, da republikska stranka je merodajna v U. S. A. Ljudstvo, že zdavnaj sito takih govorov, je postal nestrpno in je začelo demonstrirati. Zbjiali so po-

veljivo kraljevski župan. — V Založbah pri Podnartu je umrl uslužbenec tvrde Dolenc-Pogačnik v Soteski pri Bohinjski Beli, posestnik Josip Vidic.

— V Doleni vasi pri Cerknici je umrl trgovec in posestnik Anton Milavec.

— V Železnikih je premil industrije in posestnik Jacob Dermota velik podpornik tamošnjega Sokola v Bralnega društva.

— V Zgornjem Trbovlju je starost 54 let umrl trgovec in go-

stilničar Edmund Skuhitz.

— V lepi starosti 75 let je po-

daljši bolezni premil na Bledu Jakob Peternel, hotelier in posestnik, bivši dolgoletni župan.

— V Mariboru je umrl stavni

polar Pavel Boruta.

ČE NAMERAVATE TO POLETJE OBISKATI DOMOVINO?

Pišite nam takoj bo brezplačna navodila in zagotavljamo Vam, da boste po ceni ter udobno potovali.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
216 West 18 Street
New York, N. Y.

Iz Slovenije.

Smrt Lundrove matere.

10. junija je umrla po dolgem trpljenju Marija Lundrova, mati Rudolfa Lundra, ki je 20. septembra 1908 padel kot narodna žrtva. Bila je vzorna mati, ki je klub budin živiljenjskim prilikam kar najbolje vzgojila svoje otroke. Usoda ji je nini bila naklonjena. Od osmih jih je umrlo šest otrok. Ostala sta ji samo najstarejša hčerka Marija, ki živi poročena v Clevelandu, in sin, višji računski državnik Drago Lunder, eden za "Tabor" najzaslužnejših sokolskih delavcev.

Zaradi vloma je bil te dni aretiran tudi neki Vinko Zeme, bivši krojaški pomočnik, pristojen v brežiško okolico. Nevarnemu žarku so zaslužili v zidanici posestnika Cvetka iz Družinske vasi. Posestniški sin Jože Jerela je šel ponoči iz Bele cerkve proti svojemu domu v Orešje ter je ospazil v Cvetkovem zidanici luč. To se mu je takoj zdelo sumljivo in ko je prišel bližje, je opazil pri vodnjaku tik zidanico nekega tuje, ki se je oskrboval z vodo. Tako se je napotil v Družinsko vas, zbulil tam dva svoja prijatelja in so se vsi trije napotili k zidanici. Vrata so našli zaprta, po ropotu in luči pa so vedeli, da je vlomite v vinskih hramu. Ker vrata niso mogli odpreti, so ga pozvali, naj pride ven. Vlomite se je skozi okno s fanti še pogajal, nazadnje pa je le odpril vrata. Fantje so ga zvezali in odvedli na orodniško postajo v Kronovo.

Zem je star gospodar in mu je dokazan tudi vlomet v Rajhenbergu.

izvedli še v noči istega dne. Posnemci so odnesli 15 kg suhega mesa, 8 kg slanine, večjo kantomasti, 6 kg ječema, 8 m domačega platna in 2200 Din z listnico vredno.

Orožništvo ima na sumu tri, že znane nevarne klateže, ki so osumljeni že raznih drugih zločinov.

Zaradi vloma je bil te dni aretiran tudi neki Vinko Zeme, bivši krojaški pomočnik, pristojen v brežiško okolico. Nevarnemu žarku so zaslužili v zidanici posestnika Cvetka iz Družinske vasi. Posestniški sin Jože Jerela je šel ponoči iz Bele cerkve proti svojemu domu v Orešje ter je ospazil v Cvetkovem zidanici luč. To se mu je takoj zdelo sumljivo in ko je prišel bližje, je opazil pri vodnjaku tik zidanico nekega tuje, ki se je oskrboval z vodo. Tako se je napotil v Družinsko vas, zbulil tam dva svoja prijatelja in so vsi trije napotili k zidanici. Vrata so našli zaprta, po ropotu in luči pa so vedeli, da je vlomite v vinskih hramu. Ker vrata niso mogli odpreti, so ga pozvali, naj pride ven. Vlomite se je skozi okno s fanti še pogajal, nazadnje pa je le odpril vrata. Fantje so ga zvezali in odvedli na orodniško postajo v Kronovo.

Zem je star gospodar in mu je dokazan tudi v Rajhenbergu.

Sumi se, da se je vlomite iz zavoda v samostan, kjer se je dal čez noč zapreti. Skoro nedvomno je vlomite oseba, kateri so razmetano prav dobro zna, saj se je lotil najprej župničeve pisalne mize in in sicer miznice, v kateri ima župnik navadno čez dan denar in pa hranične knjižice ubogovega skladnika.

Nekoli ali pa le redkokdaj se je

slisalo, da bi se premogovni baron v premogovniku s plinom zadržal.

O neštetičnih premogarjih smo že

čitali, da jih je ubilo v majini.

Spošno uveljavljeno pravilo je,

da mora slučaj katastrofe ka-

pitati zadnji zapustiti ladjo,

ozroma se v največ slučajih z njo

vred potop.

<p

KRATKA DNEVNA ZGODBA

MIHAJL ZOŠČENKO:

ŠTIRI DNI

Svetovna vojna in ti vrati strelki jarki — vse to se nam zdaj naščuje, dragi moji. Vsi, kar nas je volio smodnik, smo betežni in bolni.

Temu so odpovedali živel, qnemu nagača trebuh, tretjemu ne bije organ tako ritmično, kakor se spomobi. Vide, to se vam posledice te preklicane vojne.

Zastran svojega zdravja se seveda ne morem pritoževati. Zdrav sem, hvala bogu. In jem tudi lahko. Spim dobro. Živim pa v ne-priestanem strahu, da se mi bodo prej ali slegi ti vrati strelki jarki naščevali.

Oni dan sem vstal. Baš sem obaval skorenj, ko mi pravi žena:

— Vanja, nekam siv obraz imas danes. Da, mi pravi, nekam bolne žarve se mi zdaj danes.

Pogledaj sem se v ogledalo. Saj, barva obraza je nekam čudna siva.

— No, tu je p: dobra! Torej so le pokazale posledice strelskej jarkov. Morda mi pa sreča ali še kateri važni organ ne bije tako dobro, kakor bi moral. In to utegne biti krivo, da dobiva moj obraz sičivo.

Potpip sem žilo — počasi in rabil, a vendar deluje. Toda v prih ře čutim nekakšne bolečine. Kar klije nekaj pod rebri.

Ves potri sem se obiekel in odšel na delo, ne da bi se dotaknil čaja.

Odšel sem na delo. Mislim — če mi kdo kaj poreč zastran barve obraza, pojdem takoj k zdravniku. Kaj ves — človek živi in živi, naenkrat pa hlop — in umre. Tački primerov je vse polno.

Pet minut pred enajsto — še dobro se spominjam — ti stopi k meni delovodja Žitkov in pravi:

— Ivan Fedorovič, dragi moj, kaj ti pa je? Saj si tak, da bi te človek skoraj ne spoznal. Nezdrava, prstna je barva tvojega obraza.

Te besede so me zadele kakor novljen k svojemu prijatejju.

In takoj so ponehale bolečine. Celo srce je začelo zopet normalno biti.

LJUBAVNA TRAGEDIJA NA DUNAJU

Te dni se je odigrala na Dunaju pretresljiva ljubavna tragedija. — Trgovec Martin Lepianka je smrtno nevarno ranil svojo družabnico Elizabeto Kugler, ker je odločno odklanjala njegovo ljubezen, potem si je pa končal življenje. Gospa je že lepa; z Lepiankom je bila v poslovni zvezki šele nekaj mesecov in mož se je takoj do ušes zaljubil v njo. Začel ji je prigovarjati, naj postane njegova žena, kar je pa gospa odločno odklonila. V torem je nekemu znancu izjavila, da bi se je obesila, nego poročila z Lepiankom. Popoldne sta bila sama v pisarni. Lepianka jo je ponovno začabil, ko ga je pa zopet odklonila, je potegnil iz zepa revolver in streljal dvakrat na njo, potem si je pa pognal dve krogli v glavo. Gospa je obležala težko ranjena. Lepianka je bil pa takoj mrtev.

Oblasti so uvedle preiskave in izkazalo se je, da je bilo razmerje med Lepiankom in njegovim družabnico že od začetka nevzdržno. Lepianka o vrvrstvu ni imel pojma in je bil v polni meri nevazan na svojo družabnico, ki je imela zelo dobro službo pri nekem vrvarskem podjetju, pa se je hotela osamosvojiti in je stopila v zvezo z Lepiankom. Mož je bil grd, pa je kljub temu lazil za Kuglerjevo in ji vslileval svojo ljubezen. Napravil je pa že prvi hit na njo tako neugoden vtis, da je opetovanja izjavila, da ji je zelo žal, da se je sploh odločila za poslovne stike z njim. Lepianka je bil tako ljubosumen na svojo družabnico, da jo je zasledoval na vsakem koraku.

Načas je prišla v sobo žena. Začudena me je pogledala in vkljuknila:

— Čuj, Vanja, pa menda vendar ni res, da se ves teden nisi umil?

— Ves teden? — sem odvrnil, mož užaljeno. — Kaj pa mislis? — Še neumna. No, štiri dni, da, to po pa držalo, štiri dni se pa res nisi umil.

A kar je glavno, naša kuhinja je nizira in neprjetna. Človeku se v taxi kuhinji res noče umivati. Ko pa so začeli še obrati mahati — tedaj mi pa umivavam res niti na misel ni prišlo. Saj sem komaj prilezel do postelje.

Nemudoma sem se umil in obril, potem sem pa vzel svež ovratnik, si zavezal kravato in odšel ves pre-

PRVI POLARNI RAZISKOVALEC

Letošnje leto velja v meteoroškem svetu za mednarodno polarno leto. Cel niz odprav se pravljata, da odrine proti severnemu tečaju, kjer pa ne bodo raziskovali toliko zenitje, pač pa meteoroške, geološke in oceanografske razmere, polarne pokrajine. S tem je najbrže junaska doba raziskovanj severnega tečaja zaključena.

Destvo, da se odpravlja letos toliko ekspedicij na severni tečaj, obnjuje vprašanje, kdo je bil prav prvi raziskovalec polarnih krajev? Mnena o tem so zelo deljena. Podoba pa je, da gre ta slava Holandec Barentzu. On je bil vsaj prvi človek, ki je hotel s svojimi pogumimi pomorski raziskovalci polarne dežele in je pri tem toliko prerpel kakor nikoli za njim.

Barentzovo odpravo so finančno omogočili imoviti amsterdamski trgovci. Z nabranim denarjem je Barentz kupil in opremil ladjo ter ostavil Amsterdam 10. maja 1596. Vozil je po morju pet in dvajset dni, nakar je prišel v ledni pas Arktičnega morja. Barentz in njegovo moštvo je bilo izpravljeno osuplo, ker je smatralo plavajoče ledne grude za labode! To je raziskovalec sam beležil v svojih zapiskih. Na južnem koncu Spitsbergov je stopil Barentz na kopno. Na Medvedjem otoku je ustrelil prvega severnega kosmatca. Potem se je vožnja nadaljevala in ko so se v drugič ustavili je Barentz sodil da so prišli na Greenland. Kmalu potem je prišla ladja do rta Canina, nekaj dni pozneje pa je dosegla Wil-lonybyjevo deželo.

Naslednjih pristanek po dajši vožnji je bil na Oranžnih otokih. Tam je bila stiska takoj velika, da se je moralna odprava zasidrati, nakar se je naredil led. V silnem snežnem meteju se so začeli kupčiti skladovi ledu okrog ladje, katere leseni trup je pokal. Vsa trenut se je zdele, da se bo ladja razletela na tisoč kosev. Barentzovi pomorski so, videkrajno silo, zmosili smodnik, svine in živali na kopno, zgradili kočo in v njej prezimovali. Dočakali so še noben. Evropske prezimevali v tej odljedeni in tuji deželi. Zima je bila strašna, trpljenje Barentzovih ljudi ni manjše. 21. oktobra je 16 mož Barentzove posadke dovršilo hišo, napravilo dinnik, obesilo v hiši in pripravljalo celo nekakšno kuh za utrjevanje v mrzli vodi. Kmalu nato je začelo nepopisno mesto. Zamelo je hišo tako, da so morali Barentzovi ljudje z lopatami ukrčiti pot do svežega zraka. Ponoči so tekale po strehi hiše, hisice, naselblino pa so oblike bili medvedi, ki so skušali odkriti streho in vdreti v stanovanje. V mrazu, snegu in ledu so umrla Barentzova dva moža. Ko so ju hoteli pokopati pa je bila zemlja tako trdo strnjena z ledom, da niso mogli izkopati jam. Šele v juniju naslednjega leta se je vreme toliko izboljalo, da je bilo mogoče iz hiše. Holandezi so zapustili prezimovališče in se v krejali na ladjo, ki jih je odpeljala zoper proti domovini. A Barentzu ni bilo usojeno, da bi jo videl še enkrat. Ko je bil že čisto blizu doma, je nedonadoma umrl. Šele 1871. tristo let po Barentzovi vožnji, je odkril norveški kapitan Carlsen Barentzovo hišo. Bila je tako trda in lepa, kakor da je bila še postavljena.

Na kamenitem tlaku v cerkvi je klečala Barbka. Bila je bleda v obraz, oči pa imela rdeče obrobljene, od joka močno zatekle. Dvigala je roke k Marijinim sliki, ki je visela v vzdolžbi stranskega altarja; bele in rdeče evertlice so krasile Mater Božjo, nekaj tehnik svecje je gorelo pri njenih nogah.

Nobenega človeka ni bilo več v cerkvi. Rjave lesene klopi so bile prazne; tu pa tam je obležal molitvenik, pestra sveta pobodica je štrlela iz njega kot znamenje. Grobi četliji so navlekli z vaške ceste blato; izhajena tla pred Marijino podobo so bila najbolj zamazana, tu so prej klečale ženske z globoko sklonjenimi glavami, nehonomu premikajoči ustnice.

Nevihta se je privlekla popoldne, hitro je prišla, nepričakovano, brez slehernega pred hodnega znamenja; črno je bilo nebo, težko kot svinec. Grozila je toča. S strahom so zrle ženske — ali naj bo to še nebeska kazzen za današnji preprič!

Vse so sličile danes ranjenim vojščakom po bitki, sleherna je skupila kakšno prasko, sunek ali udarec. Z iskrečimi očmi so se vrnile z ujiv domov, s psovki in kletvami na ustnicah.

Zaloputnile so vrata, otroci so se boječe poskrili, sklede so ropotali — marsikatera se je danes razbila — s še nepotolaženo jezo so pojedle zakasnelo kosišlo, ki je imelo okus po žolču.

SMRTNA NESREČA.

Še le 31 let starci posetnikov sin Ivan Horjak iz Dobrega je pri nakladanju fižolov padel tako nesrečno z voza, da si je zlomil tihlik in kmalu nato premiril. Pokojnik, ki je bil vzoren miladič, se je nameraval poročiti.

SAMOMOR.

V noči na 6. junija si je končal življenje v duševni zmedenosti posetnikov sin Kozovine Karel pri Sv. Jederti nad Laškim. Njegov oče ga je našel obesjenega zgodaj zjutraj pod domačim kozolcem. Kozovine si je hotel že pred dve ma letoma na isti pačin končati življenje, kar pa so njegovi svojci takrat preprečili.

BABJAVA

CLARA VIEBIG

Naenkrat — krah — prvi grom!

Strašno je odmeval po ozki dolini; kakor zlobna žival v kletki, ki ne najde izhoda, je rjul med gorskimi stenami. Krah, krah — zvok in odmev. Nebo je bilo tako grožče, strele so udarjale kot sikajoči meči.

— Ježe Marija sv. Jožef! — Kot čreda ovac, ki jih podi volk, so bežale v cerkev. Tam so klečale na kamenitih tlah, se trkale na presa, molile in vzhodivale, da bi se kamnen omehčal. Bile so popolnoma skrušene, ta tri v njenih očeh.

— Vstani, — je zakričala nanjo stara Schneiderjeva. — Ali spiš? — Starka se je tudi udeležila prepira, posebno z ustii; toda hitro je našla v tem svojega mojstra, zdaj je nila vso zadružano kope psov na sinah, ta tri v njenih očeh.

Z divjim gnevom se je zagnala starka vanjo. Barbki ni ostalo nič prihranjenega; glasno in kričeče ji je očitala pred vsem svetom ujen prestopek. Nobeno dekle, da ni bilo še nikdar tako pokvarjeno, tako umazano, tako berasko in tako preračmljivo obenem. Kako dobro bi se lahko Lovrenc poročil, toda ona se je ujedla vanj kot klop in ni prav nič opazila, da bi se je rad znebil — da, se je je bal, je materi sam zaupal!

Okorno se je Barbka zravnala, molče je z mračnimi oči gledala horbo žensk — tuljenje, upitje, vilteče pesti, spačene obuze, divjo zmedo razburjenih postav —, zdaj pa je zgledalo, da se tudi njen pogled užiga ob tem. Ko je tašča končala: — on te je sit, si do gbla in si želi, da te vzame vrag, — je njen pogled zagorel.

Okrenula se je proti starki, pobrala srpski obraz je žarel, njene oči so grožče bliskale, zmeden, divji smeh se je iztrgal iz njenih izmučenih prsi. Grožče je dvignila srp — toda, naenkrat ga je spet spustila na tla. Mesto tega pa je ziviheta pest in udarila za vso silo taščo po hrbtnu, da je ta kar oglušila.

Starka se je zrušila na kolena, z obema rokama je zaščitila glavo in glasno kričala.

Udarce je padel kot toča. Starka se je potuhnila in zvijala kot črv. Barbka je stala nad njo kot maščevalka, bleda kot smrť, s stisnjennimi ustnicami. Udarjala je z nekakim občutkom osvobojenja in odrešenja. — Nehaj že, — je kričala starka, — naenkrat te bom! Proklinjam te!

Brez prenehanja so padali udarci.

— Nehaj, sicer bom povedala Lovrenc!

— Lovrenc —!

Vzdihajoče, moledjuče in proseče občutem je klicala Barbka njegovo ime; divnjena roka ji je omahnila, zmedeno je gledala na vse, kot bi se zbudila iz sanj. Strešla se je in zatrepetala po vsem telesu, omahovala je, nege je niso več držale. Z zamolklim krikom je zakrila z rokami obraz.

5.

— Bimbim, bimbim, bimbim, — je zvulin cerkveni zvonček. Njegov tanki, visoki glas je bežal skozi vas in se vzpenjal ob stenah doline v višino; zgoraj s Schwarzenbornu mu je odgovoril drug zvonček: — bimbim, bimbim, bimbim, — zvonilo je k vescincam.

Na kamenitem tlaku v cerkvi je klečala Barbka. Bila je bleda v obraz, oči pa imela rdeče obrobljene, od joka močno zatekle. Dvigala je roke k Marijinim sliki, ki je visela v vzdolžbi stranskega altarja; bele in rdeče evertlice so krasile Mater Božjo, nekaj tehnik svecje je gorelo pri njenih nogah.

Nobenega človeka ni bilo več v cerkvi. Rjave lesene klopi so bile prazne; tu pa tam je obležal molitvenik, pestra sveta pobodica je štrlela iz njega kot znamenje. Grobi četliji so navlekli z vaške ceste blato; izhajena tla pred Marijino podobo so bila najbolj zamazana, tu so prej klečale ženske z globoko sklonjenimi glavami, nehonomu premikajoči ustnice.

Nevihta se je privlekla popoldne, hitro je prišla, nepričakovano, brez slehernega pred hodnega znamenja; črno je bilo nebo, težko kot svinec. Grozila je toča. S strahom so zrle ženske — ali naj bo to še nebeska kazzen za današnji preprič!

Vse so sličile danes ranjenim vojščakom po bitki, sleherna je skupila kakšno prasko, sunek ali udarec. Z iskrečimi očmi so se vrnile z ujiv domov, s psovki in kletvami na ustnicah.

Zaloputnile so vrata, otroci so se boječe poskrili, sklede so ropotali — marsikatera se je danes razbila — s še nepotolaženo jezo so pojedle zakasnelo kosišlo, ki je imelo okus po žolču.

NADALJEVANJE SLEDI

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjige, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

ČIN GOSPODA PIJA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.
Za Glas Naroda priredil I. H.

32

(Nadaljevanje.)

Med razgovorom izvleče Volbenk svojo listnico, iz katere potegne nekaj slik, ki jih najprej pokaže Lili.

Ako vas zanima, milostljiva gospica? Tukaj je dom mojega prijatelja, — zelo prijazna in udobna hiša — in tukaj on sam s svojo ženo.

Radovalno vzame Lili slike.

O, lepa je! Sveda Amerikanka!

Ne, milostljiva gospica, prava Slovenska. Tajno je bila z njim zaročena. Je šla v New York, kjer ji je njegova sestra preskrbela službo. Pol leta za tem je šel za njo. V sreči obeh je ticalo veselje po nekaj nenavadnem. Boriti sta se moralata z življenjem, toda nista obupala. Četudi je imel inžinirsko diploma v žepu in je bil celo doktor, je prevzel zanj precelo nizko službo v prvi vrsti zato, da se je naučil angleškega jezika. Za oba ni bilo nič kaj prijetno leto. Moralata sta trdo delati. Nato pa mu je namignila sreča. Pričeli so se zanj zanimati. Kmalu je napredoval. Tovarna ga je poslala v Buffalo v svojo podružnico. Zdaj sta mlada človeka mogla mislit na to, da si zgradita gnezdo. Zdaj jima gre sijajno. Vendar pa še vedno mislita na to, da se čez nekaj časa vrnete, da se odpočjeta naglega ameriškega vrvenja in se morda nato vstanovita v domovini, kar bo zanj zelo lahko, ker je tako izarjen v svoji stroki.

Ko je Volbenk pripovedoval, je pokazal več fotografij, ki so romale iz roke v roko.

Tukaj pa je slika, ko smo pri božičnem drevesu obhajali Božič.

Ali je ta-le stari gospod kak sorodnik vašega prijatelja? Izgleda kot bi imel domotožje.

Lili pokaže na starejšega gospoda, ki stoji poleg prijateljeve žene in z napetimi očmi gleda božično drevo.

Globoka tuga leži na njegovem sicer prikupljivem obrazu.

O, Mr. Nobod! Nikdo ne ve, kdo je — kajti sam tega ne ve.

Sam ne ve —

Da, gospoda, zelo čudna povest; je povest kot v kinu. Že nad eno leto živi ta tujev v hiši mojega prijatelja in ne ve nicesar o sebi, — pripoveduje Volbenk. — Moj prijatelj ga je nekega dne, ko se je vratal z avtomobilom, našel z cesti z veliko rano na glavi; celo obleko mu je nekdo vzel. Zavzame se zanj in ga pelje v bolnišnico.

Zdravnikom se je sicer posrečilo rešiti mu življenje, toda ko je zopet prišel k zavesti, ni mogel pojasniti o svoji osebi Ni vedel, kdo je; ni vedel svojega imena, niti svojega poklicja, vse je pozabil. Vsem je bil velika uganka. Moj prijatelj se je pričel zanj zelo zanimati. Ko je bil izpuščen iz bolnišnice, ga je celo vzel v svojo hišo in je upal, da se mu bo nekoc vendarje posrečilo rešiti skravnost, ki je moža obdajala. Poleg angleščine in francoščine govori gladko slovensko, vsed česar se ga je moj prijatelj tudi usmilil.

Saj to ni mogoče! — pravi Lili.

Pa je res, Lili; v vojni je bilo mnogo takih slučajev, da je kdo vsled kakr težke rane izgubil ves spomin; — pravi gospod Ribič in pove več slučajev, o katerih je bral.

In kaj dela sedaj ta tujev? Ali zna kaj? Ali samo sedi? — vpraša Lili.

O, ne; nastavili so ga v tovarni, kjer je zaposlen moj prijatelj. Je inžinir in ima še posebno obširno znanje, da bi popolnoma lahko zavzel zelo odgovorno mesto. Spodjetka so mu dajali samo nadadna domača dela in vedno v navzočnosti gospodinje, ki se je obnašala proti njemu, kar bi potrebovalo njegove pomoči. Pozneje je prenašal razne trgovske listine iz enega urada v drugega in slučaj je nanesel, da je pri neki takri priliki prisel skupaj z mojim prijateljem v strojnici. Tedaj pa se ga polasti neenavad nemir — stope poleg mojega prijatelja in ga prosi, da mu dovoli mesto pri stroju, katerega je pozneje takoj opravljal, kot bi bil že ves čas pri njem. Izkazalo se je, da se razume na stroje — bil je tudi inžinir. Po kratkem času niso imeli nobenega pomisnika, da ga ne bi nastavili v tovarni. Vsaka stvar mu je bila poznana in bolj kot komu drugemu — samo sam sebe ne pozna. Zdravniku so poskušali vse, toda zastonj. Spomin na njegovo preteklost se mu ne vrne več. Izgleda, kot da je izgubil samega sebe. In sam se s tem neprestano muči. Je zelo izobražen in prijetno je z njim se pogovarjati. Vsi pa so minovali, da bi mu kak velik duševni pretres ali po srčanju s kakim prejšnjim znanecem vrnilo spomin in razum. Toda kdaj bo prišel ta srečni slučaj, da bo prinesel luč?

Z velikim zanimanjem ga vsi poslušajo in se pozneje se živahno pogovarjajo o tem. Toda Lili je postala nepotrebitljiva, ker ji je ura pokazala, da je v razgovoru čez nekaj potekel.

Oprost, mama, da te opozorim. Ako hočem peljati gospoda Ribiča na izprehod, se moramo počasi na to pripraviti. In zvečer, gospod Ribič, nam boste še več povedali. Zelo se zanimam za vaše indijske doživljave, ki ste nam jih hoteli povedati. Ali ste videli tudi zelen maharadže? — vpraša Lili.

Vsi se smejo in gospa Ilza pospravi mizo in s tem izpolni Lilito želo.

Ode dekleti se naglo preoblečete in kmalu zatem sedijo vse v Lilitinem avtomobilu, na čevar zadnjem oknu je visela majhna počube zamorce, njen amulet; njen angel varuh. Gorje njemu, kdo ni kazal svojega spoštovanja do te podobe! Tako pravi Volbenk, ki se je nekoliko ponosil iz podobe.

Vsi trije so imeli zelo prijetno vožnjo. Gospa Ilza se je izgovorom, da je trudna, odrekla vožnji. Naj bodo mladi ljudje enkrat sami!

Lili ni hotela dovoliti Volbenku, da bi vozil.

Ali mi še vedno ne zaupate? In navzlie našemu angelu varuhu? Vi ste moj gost, zato morate sesti poleg gospice Hrastnikova. Prosim!

S tistem veseljem opazuje Lili v svojem malem ogledalu oba, ki sta sedela zadej. Kako so se na Pijinem nežnem obrazu izpreminjal barve, kadar je Volbenk govoril — o, Pija se ni mogla zatajiti.

Ni jih ni bilo bolj tuje, kot želja komu ugajati in vsakdo, ki je le površno opazoval, je moral opaziti, da je Volbenk Ribič napravil na njeni mlado sreco globok utis v tudi njemu to ni ušlo. Kot v odprtji knjigi je bilo mogoče brati na njinem obrazu in kar je bilo tam, ga je napolniljeval z najglubočejšo in najsvetjejo srečo.

Mogel bi zgrabiti njene nežne roke, bi jih pritisnil na ustnice, na sreco in bi jih mogel držati celo življenje.

Tudi ni hotel prej odpotovati, dokler si ni zagotovil tega krasnega dekleta. In še predno je prišla mati! Kajti njegov čut mu je pravil, da gospa Hrastnikova ne bo preveč naklonjena nečaku Juriju Lončarju.

— Kaj sedaj?

Predno je Lili peljala v mesto, vstavlja avtomobil in se ozre na raj. Krasna je bila v sveži, zdravi barvi svoje mladosti.

Skesano-prekličem svoje besede in vam izrekam veliko ob-

Naznanilo in Zahvala

Pottega srca naznanjamо sorodnikom in prijateljem, da je za vedno zaspala naša ljubljena žena oz. sestra —

Margareta Ferjan

Umrila je 27. maja 1932. zjutraj za srčno hibo. Rojena je bila leta 1889 na Javorniku pri Jesenicah na Gorenjskem. Pogonana je bila na St. Joseph pokopališču v Elmwood Park, Ill. na Spominski dan.

Tem potom izrekamo najlepšo hvalo za cvetje v vence, ki so jih poslali: Mr. in Mrs. Math Cukale, Mr. in Mrs. Anton Horvat, Miss Mary Narobe, Mr. in Mrs. Jos. Zelenic, Miss Mary Celarec, Miss Jennie Celarec, Miss Amelia Celarec, družina Gradisek, Mr. in Mrs. Geza Rolič in družina, Mr. in Mrs. Arthus W. B. Ottenhof.

Izkrena hvala tudi vsem, ki so spremili pokojno na zadnji poti in dali svoje avtomobile na razpolago.

Tebi, ljubljena žena, sestra in teta pa želimo večni mir in pokoj.

FANK FERJAN, mož; **FRANK SCHWAB, brat;**
DANA SCHWAB, nečakinja pokojne

Elmwood Park, Ill., 22. junija 1932.

SVOBODNA TRGOVINA V

RUSIJI

Svobodna trgovina v Rusiji — TL

Še nedavno je bila privatna trgovina v Rusiji obremenjena z visokimi davki, poleg tega jo je pa vlada na vse načine zatirala in pobijala. Zdaj je pa privatna trgovina s poljskimi prideklami zopet dovoljena in vladajo jo celo podpirla. Industriji je naročeno, naj računa zlasti z onimi kmeti, ki zlagajo svobodno trgovino z žitom, sočivjem, mesom in drugimi prideklimi. Po mestih grade občinske uprave z veliki stroški nova udobna tržišča, kjer so stojnice ne samo za kmetije, organizirane v kolektivnih gospodarstvih, temveč tudi za poedinekmetovalce, ki odločno odklanjajo kolektivizem. Uradnike, ki bi ovirali svobodno trgovino, zadene stroga kačenja.

To popolna izprememba smernic je najpomembnejša gospodarsko-politična novost v sovjetski Rusiji od lanskega Stalinnovega govorja, ki je vzpodbujal k osebni podjetnosti v socialistični industriji. Komunistom je seveda umik pred kapitalističnimi instinkti ruskega mužika Kisa jabolka. Privatna trgovina se imenuje sicer sovjetska, toda to na stvari nicesar ne izpremeni. Ruski mužik je zmagal s svojim trdovratnim odporom proti kolektivnemu gospodarstvu. Poedini kmetje in kolektivna gospodarstva imajo pravico prodajati ne samo neposredno konzumentu, temveč v velikem obsegu tudi prekupovalcu. Kmetje-poedinci se bodo pa seveda bali posegati v polni meri po novi pravici, da ne obogatev v postanejo v vladnih očeh osvrženi. Kolektivnim gospodarstvom se pa tega ni treba batiti in bodo svoje pridekli nemoteno prodajali.

Nova naredba obnavlja položaj, ki je bil nastal po končanem vojnem komunizmu, ko je bila dovoljena svobodna trgovina. Pričakovati je, da se bodo med kolektivnimi gospodarstvimi kmalu pojavile razredne razlike premožnih, srednjih in siromašnih gospodarstev po sposobnosti s kakršno bodo znala prodajati svoje pridekli na svobodnem trgu. Ni celo izključeno, da se pojavijo kolektivni bogataši, kar bi blizu za sovjetsko vlado zelo neprijetna novost. Uradni krog seveda odločno zanikaljo, da bi pomenila nova naredba korak na desno. Enako pa zanikaljo, da je bilo uvedeno akordno delo po tovarnah. Značilno je, da te novotarije v bistvu odvajajo zahtevam tako zvane demokratske opozicije pod vodstvom Buharinina, Tomskoga in Rikova. — Kremelj je njihov program socialistične razlike sprejel in ga dosledno izvaja.

Nova naredba obnavlja položaj, ki je bil nastal po končanem vojnem komunizmu, ko je bila dovoljena svobodna trgovina. Pričakovati je, da se bodo med kolektivnimi gospodarstvimi kmalu pojavile razredne razlike premožnih, srednjih in siromašnih gospodarstev po sposobnosti s kakršno bodo znala prodajati svoje pridekli na svobodnem trgu. Ni celo izključeno, da se pojavijo kolektivni bogataši, kar bi blizu za sovjetsko vlado zelo neprijetna novost. Uradni krog seveda odločno zanikaljo, da bi pomenila nova naredba korak na desno. Enako pa zanikaljo, da je bilo uvedeno akordno delo po tovarnah. Značilno je, da te novotarije v bistvu odvajajo zahtevam tako zvane demokratske opozicije pod vodstvom Buharinina, Tomskoga in Rikova. — Kremelj je njihov program socialistične razlike sprejel in ga dosledno izvaja.

V zvezi s podporo svobodne trgovine se ustavljajo poleg novih tržišč z kmetovalce tudi javne kuhinje in zavetišča. Tovarne ustavljajo posebno skladisca za kmete, toda izdelke jim dajejo samo proti gotovini in tako jih silijo, da zamenjajo svoje pridekli za denar. Enako se potegujejo za kmete tudi konzumna društva. Kakor pri drugih izpremembah in preokretnih gred tudi tu za nujno silo. Pomanjkanje živil je prisililo vlado dovoziti svobodno prodajo poljskih prideklov. Pred 10 leti je prisilil energetičen odpor kmetov Lenina, da je dovolil svobodno trgovino z živali. Enako se je zgodilo zdaj Stalini.

Na polju organiziranega dela je Women's Christian Temperance Union s članstvom 600.000 žensk, ki zagovarja pravico do volilne pravice, dočim nova "Women's Organization for National Prohibition Reform", ki zagovarja odpravo prouhibicije in ima večje članstvo na milijone žensk, je tako aktivna v političnem življenju. League of Women Voters je druga velika organizacija, ki brez razlike strank zagovarja razne zakone v prilogi ženskam in otrokom. Ta organizacija skuša tudi v bujati večje zanjanje med ženskami za politične volitve.

Težko je reči, kak vpliv ima ženski glas na izvolitev tega ali onega kandidata, ali da ženska volilna pravica je vplivala na zakonodajne vrste, je brezvomno.

Prvi kongres, pri izvolitvi kandidata, je sprejel zakon (Cable Act), ki daje ženskam pravico do volilne pravice, neodvisno od možev, tako da Amerikanke ostane ameriška državljanka, ako se porodi z inozemcem. Mednarodni pridekli so vzbudili zanimalje volilk v zadnjih desetih letih. V tem pogledu treba samo pomisliti na delovanje Lige Volilk (League of Women Voters), ki energično zagovarja vstop Amerike v Svetovno Siliščo in druga mednarodna vprašanja.

V posameznih državah je ženski volilni glas imel še večjega vpliva kot v federalni zakonodaji. Treba pa pomisliti na razne državne zakone, titoče se da pravice mož, žen in otrok in odpravo raznih dolob, glede katerih so ženske čutile za postavljene. Ženske so imele tudi vpliv na regulacijo dela otrok, zase žensk v industriji in zakone proti nemoralnosti.

Ženska politična enakopravnost se izraža tudi v številu žensk v la-

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

216 WEST 18TH STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

30. julija:
De la France v Havre
St. Louis v Cherbourg in Hamburg
Rotterdam v Boulogne sur Mer

3. avgusta:
Vulcania v Trst
Mauritania v Cherbourg
Pres. Harding v Cherbourg in Hamburg

4. avgusta:
New York v Cherbourg in Hamburg

5. avgusta:
Hamburg v Cherbourg
Lapland v Havre

6. avgusta:
Europa v Cherbourg in v Bremen
Lafayette v Havre
Vedean v Cherbourg in v Boulogne sur Mer

9. avgusta:
Leviathan v Cherbourg

11. avgusta:
Aquitania v Cherbourg
Albert Ballin v Cherbourg in v Hamburg
Dresden v Cherbourg in v Bremen

12. avgusta:
Iris v Havre
Olympic v Cherbourg
Pennland v Havre

13. avgusta:
Majestic v Genova
Minnetonka v Cherbourg
Statendam v Cherbourg in v Boulogne sur Mer

</div